

Blue Ports: Knooppunten voor de regionale economie

Onderzoek naar de economische belangen van de Nederlandse Binnenhavens

Adresgegevens

TNO Inro
Schoenmakerstraat 97
Postbus 6041
2600 JA Delft

Telefoon: 015 - 269 68 85
Fax: 015 - 269 68 54
Website: www.tno.nl

Projectleider: Bart Kuipers
b.kuipers@inro.tno.nl

Adresgegevens

Nederlandse Vereniging van
Binnenhavens (NVB)
p/a Vasteland 12 E
3011 BL Rotterdam
Postbus 23133
3001 KC Rotterdam

Telefoon: 010 - 4115900
Fax: 010 - 4129091
E-mail: nvb@binnenvaart.nl

Contactpersonen:
Ton Roos, Centraal Bureau voor de
Rijn- en Binnenvaart (CBRB)
Ambtelijk secretaris NVB
Arwen Korteweg, medewerker NVB
a.korteweg@binnenvaart.nl

Blue Ports: knooppunten voor de regionale economie

Onderzoek naar de economische belangen van de Nederlandse Binnenhavens

in opdracht van de Nederlandse Vereniging van Binnenhavens (NVB)

Het onderzoek is tot stand gekomen in samenwerking met:

- Ministerie van Verkeer en Waterstaat
- Ministerie van Economische Zaken
- Ministerie van VROM
- Ministerie van LNV
- Havenbedrijf Rotterdam NV
- Gemeentelijk Havenbedrijf Amsterdam
- Groningen Seaports
- Provincie Gelderland
- Provincie Limburg
- Provincie Noord-Brabant
- Provincie Zeeland
- Provincie Zuid-Holland
- Kamer van Koophandel Rotterdam
- Knooppunt Arnhem-Nijmegen
- Drechtsteden
- Gemeente Almelo (Netwerkstad Twente)
- Gemeente Alphen aan den Rijn
- Gemeente Kampen
- Gemeente Smalingerland
- Gemeente Veghel
- Gemeente Venlo
- Gemeente Wageningen
- Gemeente Zaanstad

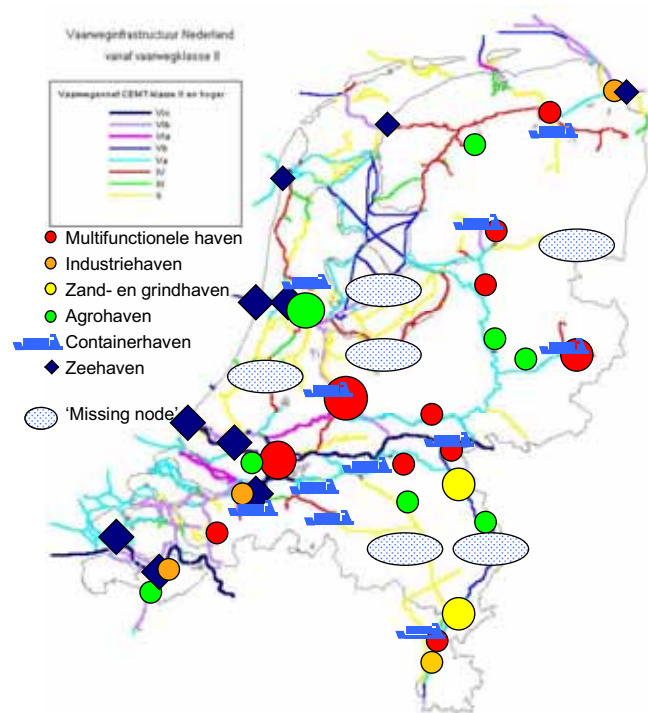
INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	3
HOOFDSTUK 1 INLEIDING	5
1.1 AANLEIDING.....	5
1.2 DOELSTELLING	5
1.3 ONDERZOEKSVRAGEN	6
1.4 ONDERZOEKSAANPAK.....	6
1.5 OPBOUW VAN HET RAPPORT.....	7
HOOFDSTUK 2 FUNCTIEBEPALING BINNENHAVENS.....	8
2.1 DEFINITIE BINNENHAVENS	8
2.2 OMVANG GOEDERENOVERSLAG BINNENHAVENS	9
2.3 GOEDERENSOORTEN BINNENHAVENS	9
2.4 VERVOERSRELATIES BINNENHAVENS	10
2.5 KENMERKEN BINNENHAVENS	11
2.6 TYPOLOGIE BINNENHAVENS.....	12
HOOFDSTUK 3 CASESTUDIES BINNENHAVENS	14
3.1 SELECTIES BINNENHAVENS	14
3.2 AANZET VOOR EEN TYPOLOGIE VAN BINNENHAVENS	15
3.3 RUIMTELIJKE EN ECONOMISCHE KENMERKEN BINNENHAVENS.....	18
3.4 KANSSEN EN KNELPUNTEN BINNENHAVENS	19
3.5 ONTWIKKELINGSPERSPECTIEVEN BINNENHAVENS	20
HOOFDSTUK 4 ECONOMISCH BELANG BINNENHAVENS.....	23
4.1 ECONOMISCH BELANG DOOR VASTSTELLEN TOEGEVOEGDE WAARDE EN WERKGELEGENHEID.....	23
4.2 BEPALING ECONOMISCH BELANG NEDERLANDSE BINNENHAVENS.....	24
4.3 TOEKOMST BINNENHAVENS	28
4.4 CONCLUSIE	29
HOOFDSTUK 5 BELEIDSISSUES BINNENHAVENS	30
5.1 INLEIDING.....	30
5.2 BELEIDSISSUES	30
5.3 PRIORITERING ISSUES	33
HOOFDSTUK 6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	34
6.1 CONCLUSIES	34
6.2 AANBEVELINGEN	36
6.3 TOT SLOT.....	38
LITERATUURLIJST	39
BETROKKEN PARTIJEN	40
BIJLAGE 1: ACHTERGRONDEN VASTSTELLING ECONOMISCH BELANG BINNENHAVENS ..	41
BIJLAGE 2: OVERSLAG BINNENHAVENS GEMEENTEN IN NEDERLAND.....	50

Samenvatting typologie binnenhavens

- Multifunctionele binnenhaven
Binnenhaven met een breed pakket aan overslag van goederensoorten, verbonden aan regionale industrie;
Deze binnenhavens zijn de 'binnenvaartmainports' van Nederland
- Containerhaven
Binnenhaven met een dominante openbare containerterminal
- Zand- en grindhaven
Binnenhaven gespecialiseerd in overslag van zand en grind veelal in relatie tot zand- en grindwinning of de aanwezigheid van cementindustrie
- Industriebinnenhaven
Binnenhaven nauw verbonden met het functioneren voor de regionale (en doorgaans zware) industrie op het bedrijventerrein
- Agrohaven
Industriebinnenhaven met specialisatie op agrostromen en voedingsmiddelen in relatie tot voedingsmiddelenindustrie

Figuur i

Figuur ii Aanzet tot een typologie van binnenhavens in Nederland

SAMENVATTING

De Nederlandse Vereniging van Binnenhavens heeft als centrale doelstelling de binnenhavens meer onder de aandacht te brengen bij beleidsmakers, bedrijfsleven en regionale ontwikkelingsorganisaties. De studie 'Economisch belang Nederlandse Binnenhavens' is een belangrijk middel in het communicatietraject met politieke en overige belanghebbenden over economische potenties van de binnenhavens in Nederland.

De binnenhavens in Nederland zijn belangrijke vestigingsplaatsen voor industriële en logistieke bedrijven en multimodale knooppunten in transportketens (goederenoverslagpunten). De binnenhavens zijn schakels in productienetwerken en hebben als onderdeel van clusters een functie in de directe en indirecte werkgelegenheid voor de regio.

De 389 binnenhavens in Nederland kunnen worden ingedeeld in de volgende typologie:

- Multifunctionele binnenhaven
- Industriebinnenhaven
- Agrohaven
- Zand- en grindhaven
- Containerhaven

De multifunctionele binnenhavens in Nederland hebben een belangrijke nationale en regionale functie voor de ontwikkeling van clusters van economische centra van industrie en logistiek en ontwikkeling van werkgelegenheid in de regio. Deze 'binnenhavenmainports' zijn de knooppunten voor de stedelijke netwerken in Nederland en de toegang tot het Europese vervoersnetwerk via water, spoor en weg. Voor de industriële en agrarische sector zijn de binnenhavens essentiële knooppunten in aanvoer van grondstoffen voor het productieproces en afvoer van producten naar industrieën die veelal ook aan het water gevestigd zijn. De multimodale overslag- en opslagfaciliteiten van de binnenhaven en schaal- en kostenvoordelen van de binnenvaart vormen een kritische infrastructuur voor het functioneren van deze sectoren en ook voor de afnemers. Het kunnen vervoeren van de basisgrondstoffen voor vele industrieën en het veevoeder en de meststoffen voor de boeren betekent een aanzienlijke besparing in de logistieke kosten voor producenten en afnemers. De (water)bouwsector is grotendeels afhankelijk van de faciliteiten van de binnenhavens in Nederland om kostenefficiënt zand, grind en andere bouwmaterialen te kunnen blijven vervoeren via de binnenvaart. Een belangrijke groeiemarkt is het vervoer van containers via het water en de toegevoegde waarde activiteiten in de nabij gelegen logistieke centra. Tientallen binnenhavens hebben de infra- en suprastructuur aangelegd om containers te kunnen over- en opslaan via de binnenvaart en daarmee de relatie met de (niet-watergebonden) industriële en logistieke bedrijven in de regio te versterken. In de toekomst zal de binnenhaven, naast de industriële, agrologistieke en bouwfunctie meer en meer een functie krijgen in de distributie van consumentengoederen van en naar de distributiecentra in Nederland. Initiatieven als Distrivaart (vervoer van pallets) bieden nieuwe kansen voor het regionale bedrijfsleven waardoor de binnenhaven van groot belang is voor de economische structuur in de regio.

Feiten Binnenhavens Nederland

• Aantal binnenhavens:	389 binnenhavens
• Overslag binnenhavens:	380 miljoen ton goederen
• Werkgelegenheid:	66.400 werknemers
• Directe toegevoegde waarde:	5,7 miljard euro
• Directe en indirect achterwaartse toegevoegde waarde:	8,9 miljard euro

Figuur iii

Economisch belang binnenhavens

Op basis van dertien casestudies, onderscheiden naar de vijf typologieën van binnenhavens, is een inschatting gemaakt van het economische belang (werkgelegenheid en toegevoegde waarde) van alle binnenhavens in Nederland. De binnenhavens in Nederland en alleen de binnenhavengerelateerde activiteiten hebben volgens een 'strengere' bepaling een directe werkgelegenheid van ruim **66 duizend werknemers**, een directe toegevoegde waarde van **5,7 miljard euro** en een directe en indirecte achterwaartse toegevoegde waarde van **8,9 miljard euro**. Deze gegevens zijn goed vergelijkbaar met het economisch belang van de Nederlandse zeehavens (strengere indeling volgens Bureau Louter 2003), al ligt de toegevoegde waarde hoger in de zeehavens door de kapitaalintensieve aard van zeehavengerelateerde activiteiten als de aardolie-industrie.

Netwerk van binnenhavens

Naast het economisch belang van de binnenhavens spelen de binnenhavens een essentiële rol in de nationale agro- en bouwlogistiek, als vestigingsplaats voor de voedingsmiddelen- en chemische industrie en in de multimodale overslagcentra voor de regionale economie. Door het nog beter benutten van het netwerk van binnenhavens en het ontwikkelen van binnenhavens in die regio's met nog onvoldoende schaalgroote en faciliteiten voor economische centra ('missing nodes') kunnen deze knooppunten bijdragen aan een belangrijk concurrentievoordeel voor het Nederlandse bedrijfsleven. Deze netwerkrelaties en onmisbaarheid van binnenhavens voor sectoren als de bouw, landbouw of logistiek zijn van groot belang voor de structuur van de economie in de regio.

Binnenhavens onder druk

De druk van andere functies op de in de binnenhavens gevestigde industrie en andere economische activiteiten – wonen en recreatie, soms natuurontwikkeling – betekent doorgaans kostenverhoging doordat er voorzieningen moeten worden getroffen om de hinder (geluid, stank en dergelijke) te beperken. Ook is het door deze druk vaak niet mogelijk om uit te breiden of te investeren. Daardoor neemt de aantrekkelijkheid van binnenhavens af als vestigingsmilieu en wordt verwacht dat in de toekomst bedrijfsverplaatsingen zullen gaan plaatsvinden (of zelfs bedrijfssluitingen).

Kansen

De studie biedt bouwstenen voor het aanpakken van dergelijke issues op het gebied van ruimtelijke ordening, economie, infrastructuur en bestuur op regionaal en nationaal niveau. Belangrijk aandachtspunt is het ontwikkelen van een 'sense of urgency' voor de belangen van de binnenhavens bij beleidsmakers. Door het bedrijfsleven te betrekken bij het communiceren van de economische belangen voor de regio kan het draagvlak voor investeringen worden versterkt.

Een structurele ontwikkeling van knooppunten in Nederland vraagt om een institutionalisering van de binnenhavens. Regionale samenwerkingsverbanden van binnenhavens (structuur van havenschappen) biedt kansen voor beleidsmatige en financiële kaders voor de regio, mede ondersteunt door het decentralisatiebeleid van de Rijksoverheid. De binnenhavens kunnen bijdragen aan het versterken van de ruimtelijk-economische structuur in de regio's mits betrokken partijen de belangen juist afwegen.

Aanbevelingen versterken belangen binnenhavens

- Ontwikkel een 'sense of urgency' bij beleidsmakers voor het economisch belang van binnenhavens. Binnenhavens zijn noodzakelijk om de ontwikkelingsperspectieven van bedrijven te kunnen faciliteren en werkgelegenheid te creëren en behouden.
- Ontwikkelen een netwerk van binnenhavens
Hiervoor is een organisatorische aanpak van overheden en commerciële aanpak van bedrijven nodig.
Regionale samenwerkingsverbanden van binnenhavens (structuur van havenschappen) biedt kansen voor beleidsmatige en financiële kaders voor de regio, mede ondersteunt door het decentralisatiebeleid van de Rijksoverheid.
- Ontwikkel een regionale visie op de dreigende ruimteclaims voor bedrijvigheid en woningbouw op strategische locaties aan het water voor versterking van de functie van binnenhavens.
- Garandeer de bereikbaarheid van multimodale knooppunten met belangrijke economische centra waardoor de binnenhaven een kostenefficiënte schakel blijft voor het bedrijfsleven.
- Ontwikkelingen in de belangen van de Nederlandse binnenhavens monitoren door het jaarlijks in kaart brengen van de kwantitatieve gegevens van de economische belangen van de binnenhavens.

Figuur iv

HOOFDSTUK 6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 Conclusies

Feiten en functies binnenhavens

- De 389 binnenhavens in Nederland zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een overslag via de binnenvaart van ruim 380 miljoen ton goederen. Zonder de zeehavens is de overslag van de binnenhavens ongeveer 180 miljoen ton goederen.
- De binnenhavens in Nederland vertegenwoordigen een werkgelegenheid van 66.400 werknemers, een toegevoegde waarde van 5,7 miljard euro en een directe en indirect achterwaartse toegevoegde waarde van 8,9 miljard euro.
- De binnenhavens in Nederland zijn een belangrijke vestigingsplaats voor grote industriële bedrijven met een belangrijke bijdrage aan de regionale werkgelegenheid.
- De binnenhavens hebben een belangrijke functie voor de bouwsector in relatie tot de overslag van zand en grind en het maritieme cluster in relatie tot waterbouw.
- De binnenhavens in Nederland kunnen worden onderscheiden in:
 - multifunctionele binnenhavens
 - industriële havens
 - agrohavens
 - containerhavens
 - zand- en grindhavens
- De multifunctionele binnenhavens zijn de binnenhavenmainports in Nederland en zijn belangrijk voor het ontwikkelen van een netwerk van binnenhavens en versterken van de vervoersrelaties tussen de productielocaties van industriële en distributiebedrijven.
- De industriële havens zijn belangrijke vestigingsplaatsen voor grootschalige industrie (lees werkgelegenheid) in Nederland en onmisbaar voor de kostenefficiënte aanvoer van grondstoffen (productieproces) en afvoer van producten (logistieke proces).
- De agrohavens zijn belangrijk voor de ontwikkeling van de grote internationale bedrijven in de voedingsmiddelenindustrie. De spreiding van agrohavens kan bijdragen aan versterking van de agrarische sector via meer (kostenefficiënt) vervoer over water.
- De containerhavens hebben een belangrijke logistieke functie voor de huidige en toekomstige (niet-watergebonden) bedrijven in de regio, door het toevoegen van waarde aan de consumentengoederen en halffabrikaten in de containers.
- De zand- en grindhavens hebben een belangrijke functie voor de bouwsector in de regio. De verwachting is dat de komende jaren minder zand- en grind zal worden gewonnen en overgeslagen en daardoor verdere schaalvergroting en integratie (overslaglocaties onderdeel van betoncentrales) plaatsvindt in de bouwsector.
- De binnenhavens in Nederland zijn de schakels voor de zeehavens in het vervoer van goederen van en naar de productielocaties en afzetmarkten.
- De (multifunctionele) binnenhavens in Nederland met een industrie- of agrofunctie hebben voor een deel een Europese vervoersrelatie; de zand- en grindhavens en containerhavens hebben over het algemeen een regionale en nationale vervoersrelatie.

Feiten Binnenhavens Nederland

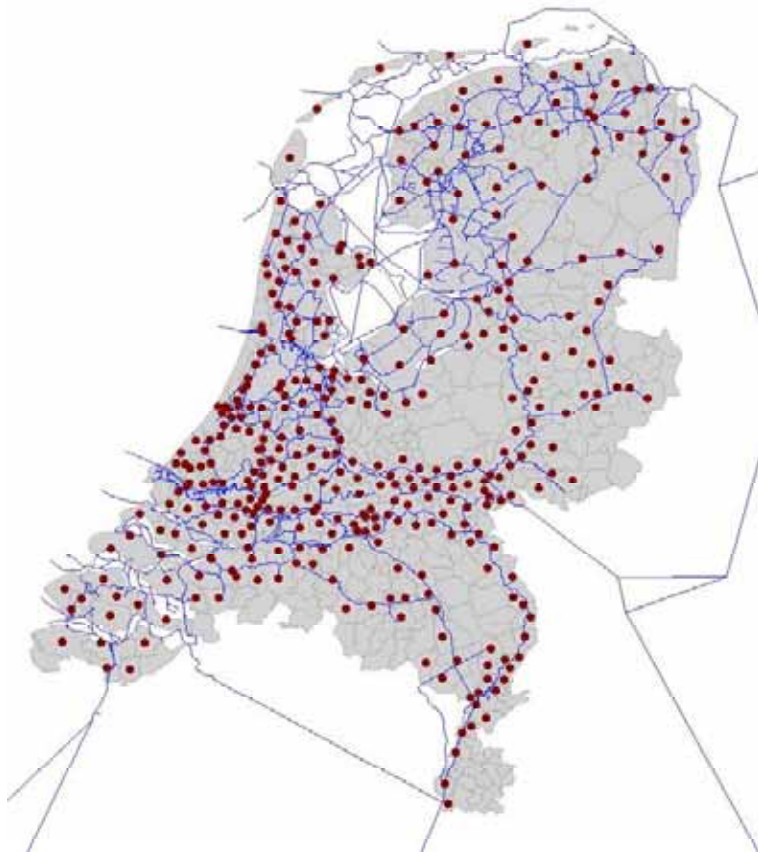
- 389 binnenhavens
- 380 miljoen ton goederen overslag via de binnenhavens
- 66.400 directe werkgelegenheid
- 5,7 miljard euro directe toegevoegde waarde
- 8,9 miljard euro directe en indirect achterwaartse toegevoegde waarde

Figuur 6.1

Belangrijkste binnenhavens onderscheiden naar typologie

- Binnenhaven mainport: Drechtsteden
- Multifunctionele binnenhavens: Moerdijk, Utrecht en Nijmegen
- Industriële haven: Stein
- Agrohaven: Zaanstad
- Containerhaven: Born
- Zand- en grindhaven: Cuijk

Figuur 6.2

Figuur 6.3 Binnenhavens in Nederland

- De binnenhavens in Nederland worden door ongeveer de helft van de bedrijven met een wateraansluiting benut voor overslag en vervoer via de binnenwateren; slechts een klein deel van de bedrijven zonder wateraansluiting maakt (vooral voor containervervoer) gebruik van (openbare) terminalfaciliteiten.
- De binnenhavens in Nederland hebben onvoldoende ruimte voor uitbreiding van watergebonden activiteiten van bestaande bedrijven.
- De binnenhavens in Nederland die onderdeel zijn van een gezoneerd terrein hebben een tekort aan geluidsruimte voor uitbreiding van activiteiten op het bedrijventerrein.
- De binnenhavens in Nederland hebben zonder herstructurering geen natte terreinen beschikbaar voor het vestigen van bedrijven aan het water.
- De binnenhavens in Nederland beschikken over het algemeen over een goede aansluiting en faciliteiten voor overslag via water maar bijna niet over spoorfaciliteiten.
- De binnenhavens in Nederland vormen nog geen netwerk van knooppunten, maar tussen bepaalde binnenhavens bestaan wel vervoersrelaties; een netwerk van containerhavens is in ontwikkeling.
- De binnenhavens in Nederland beschikken niet in alle regio's, met een concentratie van bedrijven, over (grootschalige) faciliteiten. In het ontwikkelen van deze 'missing nodes' tot volwaardige knooppunten kunnen de potenties van de binnenhavens nog meer worden benut.

Beleidsissues

- De binnenhavens in Nederland hebben onvoldoende aandacht in het economisch en ruimtelijk beleid bij beleidsmakers op Rijks-, provincie- en gemeenteniveau.
- De binnenhavens in Nederland zijn aantrekkelijke locaties aan het water waardoor conflicterende ruimteclaims ontstaan voor ontwikkeling van bedrijvigheid, recreatie en woningbouw.
- De binnenhavens in Nederland zijn in beheer van lokale overheden waardoor de ontwikkeling van binnenhaven veelal wordt belemmerd. Institutionaliseren van het beheer van binnenhavens in de vorm van bijvoorbeeld samenwerkingsverbanden van binnenhavens in een regio biedt kansen voor beleidsmatige en financiële kaders voor het verbeteren van de positie van de binnenhavens (lees: economische centra).
- De binnenhavens in Nederland zijn van structureel belang voor de bereikbaarheid en kostenefficiëntie van bedrijven in de regio; investeringen in onderhoud en beheer van havens en infrastructuur blijven achter waardoor bedrijven in de regio de schaalvoordelen van de binnenhaven (en kostenvoordelen) niet kunnen benutten.
- De binnenhavens in Nederland zijn onderdeel van grootschalige bedrijventerreinen met herstructureringsopgaven die kansen bieden voor efficiëntere benutting van ruimte voor watergebonden activiteiten.
- De binnenhavens in Nederland zijn knooppunten die bijdragen aan de bereikbaarheid en economische belangen van de regio, maar waarbij lokale belangen (geluidhinder, verkeershinder etc.) veelal de doorslag geven in de ontwikkelingsvraagstukken.

Kansen Binnenhavens Nederland

- Versterken industriefunctie (grondstoffen en halffabrikaten) en verder ontwikkelen logistieke functie (consumentengoederen)
- Ontwikkelen regionale overslag centra voor het bedrijfsleven in de regio
- Containerhaven met toegevoegde waarde activiteiten
- Vestigingsplaats voor belangrijke groeisectoren als voedingsmiddelenindustrie en agrosector.
- Benutten schaalvoordelen haven- en vaarweginfrastructuur voor behoud van werkgelegenheid
- Aantrekken nieuwe semi-industriële en logistieke bedrijvigheid mede door herstructurering van bedrijventerreinen

Figuur 6.4

Kansen binnenhavens

- De binnenhavens in Nederland kunnen zich in de toekomst naast de industriefunctie richten op de distributie van consumentengoederen van en naar de distributiecentra in Nederland en de detailhandel in de steden (o.a. Distrivaartconcept).
- De binnenhavens in Nederland kunnen met een regionaal overslagcentrum de positie van het regionale bedrijfsleven versterken door fysieke diensten en informatiediensten te leveren, die de kosten en betrouwbaarheid van de logistieke activiteiten verbeteren.
- Tientallen binnenhavens in Nederland spelen in op de groeiende containersector waarbij de containerhaven een functie heeft voor het regionale verladende en logistieke bedrijfsleven in de overslag, opslag en bewerking van containers (en goederen).
- De binnenhavens in Nederland zijn belangrijke vestigingsplaatsen voor de productie en distributie van grondstoffen en gereed product voor de voedingsmiddelenindustrie die een belangrijke groeiemarkt is; in samenhang daarmee kunnen de economische belangen voor de agrarische sector worden gewaarborgd en potenties voor vervoer over de binnenwateren beter worden benut.
- De binnenhavens in Nederland zijn van levensbelang voor het behoud van de (regionale) werkgelegenheid van grote industrieën. Door gebruik te maken van de schaalvoordelen van de haven- en vaarweginfrastructuur kunnen bedrijven kostenefficiënt opereren.
- De binnenhavens in Nederland kunnen nieuwe semi-industriële en logistieke bedrijvigheid aantrekken door te investeren in binnenhavens en door bedrijventerreinen te herstructureren.

6.2 Aanbevelingen

- Sense of urgency

Het ontwikkelen van een 'sense of urgency' bij beleidsmakers voor het economisch belang van binnenhavens is noodzakelijk om de ontwikkelingsperspectieven van bedrijven te kunnen faciliteren. De binnenhaven is zowel een belangrijke vestigingsplaats voor directe en indirecte regionale werkgelegenheid van (grote) bedrijven als een schakel in het vervoersnetwerk waardoor de bereikbaarheid van de regio en de vervoerskosten van bedrijven niet onder druk komen te staan. In samenwerking met Kamers van Koophandel kunnen regionale bijeenkomsten worden georganiseerd die bedrijven en gemeenten meer bewust moet maken van de belangen en kansen van binnenhavens voor de regio.

- Netwerk van binnenhavens, organisatie en commerciële samenwerking

Voor het ontwikkelen van een netwerk van binnenhavens is een organisatorische aanpak van overheden en commerciële aanpak van bedrijven nodig.

Het huidige lokale beheer van binnenhavens vraagt om een regionaal organisatiekader waarin betrokken partijen als lokale en regionale overheden maar ook watergebonden bedrijven kunnen participeren. De regionale organisatievorm past in het decentralisatiebeleid van de Rijksoverheid en biedt kansen voor het beter afstemmen van regionale belangen, inspelen op veiligheidsbelangen, ontwikkelen van een kader voor

jaarlijkse kosten en opbrengsten binnenhavens (o.a. havengelden), prioriteren van investeringen en aantrekken van financiële middelen voor de regio. De provincies zijn een belangrijke partij in de visievorming en uitwerking van de functies van de binnenhavens in de ontwikkeling van de economische structuur en werkgelegenheid in regio. Het ontwikkelen van regionale samenwerkingsverbanden van binnenhavens (structuur van havenschappen) biedt kansen voor beleidsmatige en financiële kaders voor de regio, mede ondersteunt door het decentralisatiebeleid van de Rijksoverheid.

Aanbevelingen versterken belangen binnenhavens

- Ontwikkel een 'sense of urgency' bij beleidsmakers voor het economisch belang van binnenhavens. Binnenhavens zijn noodzakelijk om de ontwikkelingsperspectieven van bedrijven te kunnen faciliteren en werkgelegenheid te creëren en behouden.
- Ontwikkelen een netwerk van binnenhavens
Hiervoor is een organisatorische aanpak van overheden en commerciële aanpak van bedrijven nodig. Regionale samenwerkingsverbanden van binnenhavens (structuur van havenschappen) biedt kansen voor beleidsmatige en financiële kaders voor de regio, mede ondersteunt door het decentralisatiebeleid van de Rijksoverheid.
- Ontwikkel een regionale visie op de dreigende ruimteclaims voor bedrijvigheid en woningbouw op strategische locaties aan het water voor versterking van de functie van binnenhavens.
- Garandeer de bereikbaarheid van multimodale knooppunten met belangrijke economische centra waardoor de binnenhaven een kostenefficiënte schakel blijft voor het bedrijfsleven.
- Ontwikkelingen in de belangen van de Nederlandse binnenhavens monitoren door het jaarlijks in kaart brengen van de kwantitatieve gegevens van de economische belangen van de binnenhavens.

Figuur 6.5

De bedrijven hebben een belangrijke functie in het communiceren van het belang van binnenhavens voor de economie in de regio. Bedrijven investeren in een vervoersnetwerk, waarbij positie wordt genomen in binnenhavens op strategische locaties met belangrijke economische centra. Deze binnenhavens hebben een functie in het kostenefficiënt vervoeren van goederen (o.a. containers) binnen de eigen organisatie en vergroten van marktaandeel door gezamenlijke product vernieuwing en marketinginspanning. Samenwerking tussen binnenhavens kan op basis van economische en vervoersrelaties worden versterkt, waarbij rekening wordt gehouden met de functie (typologie) van de binnenhaven en de mogelijkheden die binnenhavens hebben om kansen te benutten. Bij het ontwikkelen van het netwerk van binnenhavens kan worden aangesloten op de visie van de zeehavens die zich richten op operationele samenwerking en marketing met een aantal belangrijke knooppunten die voor hen van strategisch belang zijn.

- **Conflicterende ruimtelijk claims binnenhavens**
Voor de ontwikkeling van binnenhavens is een regionale visie noodzakelijk op de dreigende ruimteclaims voor bedrijvigheid en woningbouw op strategische locaties aan het water. Provincies kunnen samen met regionale samenwerkingsverbanden van overheden en bedrijven komen tot het inzichtelijk maken van economische en maatschappelijke belangen. De gemeente heeft onvoldoende zicht op de afweging tussen de lokale belangen (zoals geluid en milieu) en regionale belangen (zoals economie en bereikbaarheid) waardoor de ontwikkeling van binnenhavens kan worden beperkt. Tezamen met bedrijven, bewoners en gemeente kan worden gekomen tot een regionale aanpak voor de ontwikkeling van locaties voor bedrijven en ontwikkeling van locaties voor wonen waarbij maatregelen worden genomen waardoor de woonfunctie en de werkfunctie in de regio duurzaam kunnen functioneren.

- **Garandeer de bereikbaarheid van multimodale knooppunten**
Zonder binnenhavens zou de bereikbaarheid over de weg en spoor, in de regio en op de hoofdinfrastructuur, verslechteren en het economisch functioneren van de bedrijven minder efficiënt zijn. Voor het bedrijfsleven in de regio is de binnenhaven een belangrijke en kostenefficiënte schakel in het logistieke proces. In sommige regio's met belangrijke economische centra kunnen schaalvoordelen van de haven en vaarweginfrastructuur onvoldoende worden benut door knelpunten op het gebied van 24 uren beschikbaarheid en onvoldoende capaciteit van vaarwegen. Investeren in multimodale (weg, spoor en water) verbindingen tussen economische centra en stedelijke netwerken biedt kansen voor het

opvangen van de groei van het goederenvervoer door een efficiënter netwerk. De beheerders van de infrastructuur kunnen tezamen met de nieuwe regionale beheersorganisatie voor binnenhavens afspraken maken over investeringen.

- **Monitoring economische belangen binnenhavens**

Voor het monitoren van ontwikkelingen in de belangen van de Nederlandse binnenhavens is het jaarlijks in kaart brengen van de kwantitatieve gegevens van de economische belangen van de binnenhavens gewenst. Deze jaarlijkse update van de economische belangen van de binnenhavens kunnen als instrument dienen voor het beleid van overheden.

6.3 Tot slot

Voor de Nederlandse Vereniging van Binnenhavens (NVB) begint het proces van het onder de aandacht brengen van het belang van binnenhavens bij beleidsmakers, en hen te enthousiasmeren met kansen voor de regionale economie, eigenlijk pas met de oplevering van de resultaten van de studie. Uit de beleidsissues en daaruit voortvloeiende aanbevelingen blijkt de grote hoeveelheid partijen in de regio die bij de ontwikkeling van binnenhavens betrokken zijn. De binnenhavens hebben een belangrijke functie voor de werkgelegenheid en toegevoegde waarde in de regio. Dit economisch belang kan door de overheden en bedrijven verder worden uitgedragen en worden vertaald in het investeren in behoud van werkgelegenheid voor de regio.

De studie geeft de NVB handvatten om samen met betrokken partijen in de regio's het economisch belang van de binnenhavens nadrukkelijker op de politieke agenda en kaart te zetten. Het is aan de Nederlandse Vereniging van Binnenhavens de aanbevelingen op te pakken en te vertalen in een beleidsaanpak met aandachtspunten voor beleidsmakers op verschillende niveaus.